

Selectiebesluit Archeologie Gemeente Eersel

Projectnaam	De Heydael
Type onderzoek	Bureauonderzoek
Titel rapport	Archeologisch Bureauonderzoek Duizel - De Heydael
Rapport nummer	252
Versie	concept 1.0
Auteur	S. Tholen
Datum	24 april 2025
Archis OM-nummer	
Kadastrale nummers	N525-528, N602, N362, N361
Document nummer	25.08274
Zaaknummer	ZD00005755
Bevoegde overheid	S. Tholen Beleidsmedewerker erfgoed Gemeente Eersel Telefoon: 0497 - 53 13 00

Inleiding

Aan de zuidoostrand van Duizel ontwikkelen Areven Vastgoedontwikkeling en Van Schijndel Bouwgroep een nieuwe woonwijk van zo'n 64 woningen. In het midden van het plangebied wordt een groot (speel)veld gepland. Het plangebied bestaat momenteel uit agrarische percelen en grenst in het noorden aan de Meerstraat en in het oosten aan de Akkerstraat. Aan de westzijde ligt al een fraaie bosrand met een (speel)bos en ook het bestaande groen langs de Akkerstraat blijft behouden. Ten zuiden van het plangebied ligt de snelweg, met aan de andere kant daarvan vrijwel meteen het dorp Eersel.

Het plangebied is ruim 3 ha groot. Voor het plangebied geldt een dubbelbestemming waarde archeologie 4.2, als in het omgevingsplan van de gemeente Eersel, wat inhoudt dat voor bouwplannen groter dan 500 m² en dieper dan 50 cm -mv een archeologisch onderzoek verplicht is. Omdat dit oppervlak voor de realisatie van dit plan wordt overstreden is door Archeologisch Adviesbureau De Tijd een bureauonderzoek uitgevoerd om de archeologische verwachting verder te specificeren.

Resultaten van het onderzoek

Volgens het bureauonderzoek is het plangebied gelegen op een dekzandrug, in een gebied bestaande uit hoge zwarte enkeerdgronden. Op de hoogte kaarten is deze dekzandrug ook zichtbaar. Hoge enkeerdgronden ontstaan op hoger gelegen delen door het opbrengen van (heide)plaggen om de vruchtbaarheid van de grond te verbeteren ter behoeven van landbouw. Het pakket donkere grond wat hierdoor ontstaan is wordt ook wel een esdek genoemd. Al vanaf de ijzertijd werd op deze manier landbouw gedreven aan de rand van de nederzettingen. De kans op het aantreffen van nederzettingen is daardoor ook hoog. Archeologische vondsten en bewoningssporen kunnen bij een intact bodemprofiel worden verwacht in de oude lagen van het esdek (mits het om een oud esdek gaat) en in de top (Ah-, E-, Bh- en Bs-horizonten) van een eventueel daar onder begraven bodemprofiel (meestal een humuspodzol). Veder tekenen sporen zich vaak af in de natuurlijke C horizont.

Interpretatie.

Voor het plangebied geldt een hoge verwachting voor vindplaatsen vanaf de steentijden tot en met de late middeleeuwen. Op basis van de waarnemingen in de onmiddellijke omgeving geldt voor het plangebied een specifieke archeologische verwachting op het aantreffen van vindplaatsen uit de steentijden (mits de aanwezigheid van een intact podzolprofiel) en uit de ijzertijd t/m de vroege middeleeuwen.

Aanbevelingen uit onderzoek.

Gezien de specifieke archeologische verwachting wordt geadviseerd om een verkennend archeologisch booronderzoek uit te voeren. Het doel hiervan is om te toetsen of en in welke mate de natuurlijke bodemopbouw nog intact is, en daarmee, of er nog archeologische resten aanwezig kunnen zijn. Op basis van de resultaten van het verkennend booronderzoek kan worden beoordeeld of en waar, welk karterend en waarderend onderzoek noodzakelijk is. Bij intacte vondstenvindplaatsen ligt een booronderzoek voor de hand. Bij vindplaatsen met sporen, waar vondstlagen in antropogene dekken zijn opgenomen, is dat een proefsleuvenonderzoek.

Selectiebesluit

Het plangebied heeft een hoge archeologische waarden op de archeologische waardenkaart van de gemeente. Het bureauonderzoek bevestigt deze hoge waarden. De ligging op een dekzandrug nabij een beek en de aanwezigheid van hoge, zwarte enkeerdgronden maakt de kans op het aantreffen van archeologische vindplaatsen vanaf het paleolithicum tot de nieuwe tijd hoog.

Aan de hand van de bekende gegevens dient het gehele plangebied nader onderzocht te worden door middel van een verkennend booronderzoek, zoals in het bureauonderzoek geadviseerd. Met dit onderzoek kan de bodemopbouw binnen het plangebied getoetst worden en kan worden bepaald in welke mate de ondergrond verstoord is. Aan de hand van deze gegevens kan vervolgens worden bepaald of deze ondergrond ook werkelijk geschikt was voor bewoning en of deze resten nog onverstoord aan te treffen zijn. Voor deze locatie zal het vooral om het laatste gaan.

Het noordoosten van het plangebied staat op de archeologische waardenkaarten als verstoord aangegeven op basis van de AHN (Actueel Hoogtebestand Nederland). Daarmee is dit deel eigenlijk archeologisch vrijgegeven. Ik zou echter willen voorstellen dat dit deel van het plangebied ook onderzocht wordt. Het gaat over een gebied van maar een halve ha, wat betekent dat hier maar drie extra boringen gezet moeten worden. Als dit niet onderzocht wordt en de archeologisch relevante lagen dieper dan de verstoring blijken te zitten bestaat de kans dat tijdens de bouwwerkzaamheden onverhoopt toch archeologische resten verstoord worden en de werkzaamheden door een archeologische toevalsvondst stilgelegd moeten worden.